

ТАҚРИЗИ

роҳбари илмӣ ба таҳқиқи диссертатсионии Нажмудинзода Рисолат Хайридин дар мавзуи «Таърихи ташаккули истилоҳоти забоншиносии тоҷик», барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 10.02.19 – Назарияи забон пешниҳод шудааст.

Мубрамии мавзуи таҳқиқи диссертатсионӣ. Омӯзиши назариявии бахшҳои забон бо тақвият додани фикр тавассути намуна ва далел аз осор ё асари алоҳида барои нишон додани ҳамбастагии вижагии назариявӣ ва корбурдию амалии қисматҳои забон шароит фароҳам меорад. Дар забоншиносии тоҷик мафҳуми истилоҳ ханӯз аз давраҳои пеш аз ислом пайдо шуда, дар осори мондагори олимону донишмандони тоҷик мариди омӯзиш ва таҳқиқ қарор гирифтааст. Як нуқтаро бояд тазаккур дод, ки то ҳол байни забоншиносон роҷеъ ба таърифи мушаххаси истилоҳот ва корбурди он назару андешаҳои мухталиф ҷой доранд. Гузашта аз ин, масъалаи ба истилоҳ мансуб будани падидаҳои муродифот, ҳамгунагӣ ва сермаъноиву тазодӣ то ҳол ҳалли худро дар луғатшиносӣ наёфтааст.

Бинобар ин, мавзуи диссертатсияи Нажмудинзода Рисолат дар ҳақиқат муҳим буда, таҳқиқоти саривақтӣ, мубрам ба ҳисоб меравад.

Нажмудинзода Рисолат Хайридин соли 2015 факултети филологияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистонро аз рӯйи ихтисоси “Забоншиносии компютерӣ” хатм кардааст. Пас аз хатми донишгоҳ соли 2016 ба ҳайси аспиранти ғоибона дар Донишгоҳи миллии Тоҷикистон қабул шуда, онро соли 2020 хатм намудааст.

Аз соли 2015 то соли 2023 ба ҳайси омӯзгори фанни забони англисӣ дар муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №47-и ноҳияи Рӯдакӣ ва аз соли 2023 то ин ҷониб ба ҳайси ассистенти кафедраи забоншиносӣ ва рӯзноманигории факултети филология ва рӯзноманигории Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода фаъолият намуда истодааст.

Номбурда бо фармоиши ректор аз 09.02.2016 с. № 69-05 ба ҳайси аспиранти шӯъбаи ғоибонаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон қабул шуда, онро 27.01.2020 с. №29-05 хатм намудааст.

Кори диссертатсионӣ Нажмудинзода Рисолат Хайридин аз муқаддима се боб, хулоса ва рӯйхати адабиёт иборат буда, бобҳои он дар навбати худ ба зербобҳо ҷудо мешаванд.

Дар муқаддима мубрамии мавзуи таҳқиқи диссертатсионӣ асоснок карда шуда, дараҷаҳои омӯзиши масъалаи илмӣ арзёбӣ гардида, объект ва мавзӯи таҳқиқ, мақсад ва вазифаҳои он, асосҳои назарӣ ва методологӣ, наwgониҳои илмӣ, назариявӣ ва амалӣ муайян карда шудаанд.

Боби якуми диссертатсия “Назаре ба таърихи ташаккули истилоҳоти забоншиносии тоҷик” номгузорӣ шудааст. Он масъалаҳои назариявӣ ва методологии мавзӯро дар бар гирифта, оид ба таърихи ташаккули истилоҳоти пеш аз ислом то асрҳои миёна маълумот медиҳад. Боби номбурда 3 ҷасдро дар бар гирифтааст ва ҷасли аввали он “Ташаккули истилоҳоти забоншиносии тоҷик қабл аз ислом” ном дошта, андешаҳои илмӣ донишмандон вобаста ба мавзӯ мавриди таҳлил қарор гирифтааст. Ҳамчунин, таъсиррасонии доираҳои забоншиносӣ ва омехташавии истилоҳҳои забонҳои дигар баррасӣ мегардад.

Ҷасли дуюм “Нақши низоми грамматикӣ араб дар ташаккули истилоҳоти забоншиносии тоҷик” унвон дошта, дар бораи ҷараёни муайян кардани вижагӣҳо ва шаклҳои истилоҳот дар тартиби грамматикаи забони арабӣ баҳс мекунад. Ҷасли сеюм “Ташаккули истилоҳоти забоншиносии тоҷик дар асрҳои миёна” ном дошта, дар он андешаҳои забоншиносони тоҷик дар бораи истилоҳот ва вижагӣҳои маъноӣ сохтори он оварда шудааст.

Боби дуюми диссертатсия, ки “Гуруҳбандии истилоҳоти забоншиносӣ” ном дорад, аз чор ҷасл иборат аст. Ҷасли якум “Истилоҳоти баҳши савтиёт” ном дошта, дар он оид ба хусусият ва ҷиҳати овоии истилоҳоти баҳши савтиёт маълумот дода шуда, вобаста ба истилоҳоти баҳши савтиёт намунаҳои зиёде оварда шудааст. Ҷасли дуюм “Истилоҳоти баҳши луғатшиносӣ” номгузорӣ шуда, оид ба пайдоиш ва ташаккули истилоҳоти марбут ба луғатнигорӣ баҳс мекунад ва ҷасли сеюм “Истилоҳоти баҳши сарф” ном дошта, дар ин ҷасл оид ба истилоҳоти баҳши наҳв ва вижагӣҳо дар қорбурди онҳо баҳс меравад.

Боби сеюми диссертатсия, ки “Истилоҳоти забоншиносии тоҷик дар даври муосир” номгузорӣ шудааст, 2 ҷасдро дар бар мегирад. Ҷасли якум “Қорбурди истилоҳоти забоншиносӣ дар даври шуравӣ” ва ҷасли дуюм “Омӯзиши истилоҳоти забоншиносӣ дар даври истиқлол” унвон дошта дар он оид ба истилоҳоти забоншиносии тоҷик дар даври нави таҳаввул ва ташаккули забоншиносии тоҷик маълумот дода шудааст. Ҷасли дуюм дар навбати худ ба ду зерҷасл ҷудо мешавад. Муаллиф дар ду зерҷасли ҷасли дуюм марҳилаи навини инкишофи забоншиносии тоҷик дар даври Истиқлол ва нақши Пешвои миллатро дар рушди забон ва илми забоншиносии тоҷик, ки хеле мондагӯр аст, нишон додааст.

Хулоса ва натиҷагирӣҳои диссертант мушаххасан банд ба банд ҷамъбаст шудааст ва мазмуни ягонаи силсилавии қорро инъикос мекунад. Феҳристи адабиёт мутобиқ ба мавзӯи матраҳшуда буда, истинодҳо барои тақвияти пешниҳоди илмӣ мувофиқ ба матлаб истифода шудаанд.

Ҳамин тариқ, диссертант кӯшидааст он мақсад ва вазифаҳое, ки дар пажӯҳиши мавзуи мавриди назар гузоштааст, иҷро намояд ва муваффақ ҳам шудааст. Муаллиф дар равиши таҳқиқ бо тақвият аз назарияҳои илмӣ вобаста ба ташаккули истилоҳоти забоншиносии тоҷик ва рабабандии мавзӯй, баррасии бахшҳои истилоҳот, ҷамъовариҳои теъдоди зиёди мавод барои намуна, навиштани мақола малакаву дониши хешро сарф намудааст.

Хулоса, диссертатсияи Нажмудинзода Рисолат Хайридин дар мавзуи «Таърихи ташаккули истилоҳоти забоншиносии тоҷик» кори анҷомёфта буда, таҳқиқоти илмӣ баанҷомрасида буда, ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267) ва Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия ва автореферати диссертатсия (қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 31 уми март соли 2021 №3) ҷавобгӯ буда ҷиҳати сазовор гардидан ба дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 10.02.19 – Назарияи забон арзанда аст ва барои ғимоя пешниҳод мегардад.

Роҳбари илмӣ:

доктори илми филология, профессор

Гулназарзода Жило Бӯрӣ

«20» январ с 2025

Суроға: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон

Шаҳри Душанбе, ноҳияи Шохмансур,

кӯчаи Хусейнзода 19, хонаи 10

Телефон: (+992) 918.68.19.70

E:mail:ghlo2018@mail.ru

Имзои Ж.Б.Гулназарзодаро тасдиқ мекунам:

Сардори РК ва КМ-и

ДБЗХТ ба номи Сотим Улуғзода

Юсупова Б.Ғ

Суроға: Индекс 734019, Ҷумҳурии Тоҷикистон

Шаҳри Душанбе, ноҳияи Сино

Кӯчаи Муҳаммадиев 17/6

Телефон: (+992)232.50.00

E:mail: rectorat.dbzkht.tj@mail.ru

«21» январ соли 2025